

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankuje in pošilja uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopis naj se samo po eni strani lista napiše, druga stran naj bo prazna.

Rekopis se ne vrača.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 28. avgusta 1914.

Št. 35.

† Sveti oče Pij X.

Zadnje ure sv. očeta.

Rim, 22. avgusta. Dr. Machiafava je poročevalcem časopisov povedal o zadnjih urah sv. očeta: Sveti oče je sprejel svete zakramente za umirajoče z veseljem in mirom, bil je pri popolni zavesti; za trenutek se je videlo, da je ves ginjen. Nato je z roko naredil znamenje svetega križa, njegove oči so bile izpremenjene, zamaknjene in takega sijaja, kakršnega še v svojem življenju nisem videl. Sveti oče je bil podoba popolnega miru ob smrti, katere bližino je čutil. Po 9. uri zvečer je sveti oče skoro popolnoma izgubil zavest. Položil sem svetemu očetu sveto razpelo v roke, sveti oče je šepetal še nekaj besedi, iskreno pritisknil opetovano malo slonokoščeno sveto razpelo k sebi, nato pa je zamrlo njegovo oko. Še nikdar nisem videl — je končal dr. Machiafava — posloviti se koga tako zamaknjene s sveta kot svetega očeta Pija X.

Oporoka svetega očeta.

Rim, 22. avgusta. Sveti oče je zapustil svojemu nečaku 10.000 lir, pa tudi izplačilo te vsote je v oporoki napravil odvisno od pritrdila svojega naslednika, kateremu tudi prepušča odločitev o tem, ali se more izplačati njegovi rodbini 100.000 K, katere je dobil v dar od neke privatne osebe. V oporoki želi sveti oče, da ga ne balzamirajo in prosi za kolikor mogoče preprost pogreb. Sveti oče želi, naj ga pokopljejo pod cerkvijo svetega Petra. Oporoka ima letnico 1911. »Mesaggero« poroča, da ima oporoka uvod verske vsebine. Ko pokliče Sv. Duha, nadaljuje: Ubog sem bil rojen, revno sem živel in želim tudi reven umreti. Prosim sveto stolico mojima sestrama dati mesečno 300 lir. Nočem, da se moje truplo balzamira.

Prvo zborovanje kardinalov.

Rim, 22. avgusta. Včeraj se je vršilo prvo zborovanje kardinalov. Bilo je navzočih

23 kardinalov. Ribiški prstan papeža Pija X. je bil zlomljen in bo skupno s pečatniki položen v njegov grob. Glede bule z dne 25. avgusta 1904 se je vršil važen tajen razgovor.

Pogreb svetega očeta.

Rim, 22. avgusta. Pogreb svetega očeta se vrši danes ob 6. uri zvečer. Pogreb bo imel popolnoma privaten značaj. Po želji svetega očeta polože njegovo truplo v grobnico pod cerkvijo sv. Petra.

Ob smrti sv. očeta.

Sveti oče Pij X. je z močno roko vodil usodo svete katoliške Cerkve in njegova dela so šla za njim. Iz milijon in milijon src kipé zanj vroče molitve, mi mu pa v tej resni uri postavimo spomenik, ki ga bo vreden. To pa bomo na najlepši način dosegli s tem, da v velikih potezah razgrnemo njegovo bogato življenje, njegovo delovanje in prizadevanje kot Pontifex maximus.

Kakor bi bilo včeraj, tako živo se še spominjamo slovesne ure, ko je eminenca kardinal Macchi z »Loggette« naznanil Rimljanom, da je konklave izvolil za papeža beneškega patriarha Jožefa Sarto. Z bliskovito naglico se je razširila ta vest na vse strani večnega mesta in širom sveta, meni pa je nehote prišlo na misel, s kako ljubeznijo in navdušenjem je beneški patriarh malo prej, preden se je zbral konklave, v »Collegio lombardo« pripovedoval o lagunskem mestu, ki mu je tako k srcu prirastlo. Ali ni morda njegovega srca že tedaj obhajala slutnja, da svojih Benetk nikdar več videl ne bo? Njegov zasebni tajnik msgr. Bressan je imel tedaj že zanesljivo zagotovilo, da je izvolitev beneškega patriarha za papeža v konklavu zagotovljena, zato je priporočil nekaterim časnikarjem, da se za časa pobrinejo za življenjepisne podatke bodočega papeža.

Kardinal Sarto je trikrat poizkusil, da bi volitev ob sebe odvrnil, in treba je bilo prepričevalne elokvence kardinala Sattolli-

ja in milanskega nadškofa kardinala Ferrarija, da se je Sarto končno vdal in sprejel izvolitev.

Kardinalski kolegij je prešinjala želja, dobiti papeža, ki je prehodil vso pot, vse stopnje cerkvene hierarhije in bi se s posebno vnemo posvetil notranji reformi Cerkve. Okolnost, da je kardinal Sarto kot beneški patriarh obiskal italijansko kraljevo dvojico, ko je bila prišla v Benetke, je Italijanom vzbujala nado, da bo novi papež, če že ne svetno in cerkveno oblast popolnoma spravil, pa vsaj oblašil razmerje med italijansko vlado in italijanskimi katoličani. Novi papež sicer Rimljanom po izvolitvi ni podelil blagoslova z zunanje vatikanske logije, kakor se je z več strani želelo, toda prejšnje življenje novega papeža je italijanskim liberalnim listom le dalo povod za mnenje, da se bo bodoče razmerje med papežem in vlado bistveno izboljšalo. Predvsem se je za trdno pričakovalo, da se bo kardinal Sarto kot papež popolnoma ogibal politike. Pij X. je veljal za religioznega papeža par excellence. To mnenje se je še bolj utrdilo, ko je sv. oče 4. oktobra 1903 izdal svojo prvo encikliko »Instaurare omnia in Christo«, ki naj bi nekako podala program sv. očeta.

Komaj je preteklo nekaj mesecev, že se je v Italiji izvršil preobrat, ki je bil za notranjo politiko dalekosežnega pomena. Kakor je znano, so se katoličani v Italiji, zvesti papeževi buli »Non expedit«, popolnoma oštežali političnemu življenju in se niti aktivno niti pasivno niso udeleževali volitev. Leta 1904. se je v velikih središčih italijanskega kraljestva pojavil revolucionarni sindikalizem kot pogubonosni hudournik, in grozil je generalni štrajk. Tedanji ministrski predsednik Giolitti je delo razdirajočih sil mirno gledal in na prigovarjanje, naj proti organizatorjem štrajkovega gibanja energično nastopi — smehljaje odgovarjal: »Ljudstvo bo kalilcem miru že samo odgovorilo!« In res se je ljudstvo že po petih dneh sindikalistične omamljenosti vrnilo na delo, in sedaj je bil ugoden čas za razpis splošnih volitev. Italija se je nahajala

Podlistek.

Parnik »Baron Gautsch« se potopil.

Na poti iz Lošinja v Trst se je ponesrečil Lloydov brzoparnik »Baron Gautsch« in se potopil v par minutah. »Baron Gautsch« je bil zgrajen v Dundee na Škotskem in ga je prevzel avstrijski Lloyd leta 1908. Parnik je bil dolg 82,3 m, 11,9 m širok in je obsegal 2250 ton. Vreden je bil od 2 do 3 milijone kron. Elegantni parnik je oskrboval zvezo med Trstom in Dalmacijo.

Za časa nesreče je bilo na parniku 310 ljudi, med njimi zelo veliko žensk. Potniki so bili večinoma iz Dalmacije, in sicer iz Lošinja in Splita. Rešili so 179 ljudi, 20 trupel pa so našli še na dan nesreče.

Podrobnosti o nesreči.

»Piccolo« poroča: Prvi očividci »Gautschevega« potopa so bili trije dečki, sinovi pomorskega uslužbenca, ki so vedno ob morju in natančno poznajo vse parnike, ki redno vozijo ondi mimo. Tudi 14. avgusta so bili dečki zunaj in gledali po morju, da-li se ne bliža kaka ladja. Malo po tretji uri popoldne so daleč na obzorju opazili očividno

enega Lloydovih parnikov z dvema dimnikoma, ki so ga takoj spoznali za brzoparnik, ki vozi v Dalmacijo. Za zabavo so parnik zasledovali z daljnogledi. Čez kake pol ure so opazili, kako se je nenadoma dvignila voda v zrak, ki ji je sledil kratek oblček dima prednji del parnika se je globoko nagnil, krmilo se je dvignilo kvišku in ladja se je nagnila na stran. Na dečkove klice je priteklo oče in videl, kako se ladja vedno bolj nagiba, videl mrzlično vrvenje ljudi na morju, čolne, in hip nato se je parnik pogreznil v vodni vrtinec. Čez malo trenutkov nato so na mesto nesreče s polno paro prihitele avstrijske torpedovke in začele reševalno delo. Nesreča se je pripetila točno ob pol 4. uri popoldne.

Na drugem mestu poroča »Piccolo«, da je dobil dne 14. avgusta ob pol 4. popoldne pristaniški načelnik v . . . telefonično obvestilo, da se neka ladja, po vsej priliki »Gautsch«, ki je z Velikega Lošinja plula v Trst, potaplja na tem in tem mestu. Pristaniški kapitan je takoj velel vse storiti za rešilno delo. Ob pomolu je bil zasidran parnik »Istria« istrsko - tržaške družbe. S tem je hotel na mesto nesreče, toda parnik ni imel dovolj pare ter so morali šele podkuriti ogenj. Medtem je priplul v luko parnik »Hrvat« Ungaro - Croate, čegar kapitan in

moštvo pa niso ničesar opazili o »Gautschevi« nesreči, dasi so prišli iz iste smeri. Malo hipov nato pribriži v luko skoroda s polno močjo avstrijska torpedovka, na kateri istotako niso nič vedeli o nesreči na morju. V tem je »Istria« dobila dovolj parne sile, pristaniški kapitan je vzel s seboj na krov nekaj mož in odpluli so v smeri proti . . . , kjer jih je došla torpedovka. S krova »Istrije« se je sedaj že lepo razločilo vrvenje torpedovk in plavov, ki so se po širni vodni gladini trudili z reševalnim delom. Kapitan je dal povelje pluti na mesto nesreče; spredaj je morala pluti torpedovka. Ko se je »Istria« približala mestu nesreče, je bilo rešilno delo že končano; torpedovke so s polno paro plule proč. Daleč po morski višini so bili raztreseni ladijski stoli, kosi lesa, orodja itd. Od parnika so moleli iznad vode še kosi jamborov, pa tudi ti so kmalu izginiti pod vodo, in lepi parnik se je pogreznil na dno — 40 metrov globoko. Kroginkrog se je na vodnem površju vedno bolj širila črna lisa nafte, sredi katere je morje še vedno vrelo v vrtincu.

Eden izmed rešenih uslužbencev »Barona Gautscha« je »Piccolovemu« poročevalcu o nesreči pripovedoval tako-le: »Baron Gautsch« je opoldne odplul iz Velikega Lošinja in ob najlepšem tihem in solnčnem

še pod neposrednim vtisom surovih izgredov, ki jih je bil uprizoril revolucionarni socializem, in vse je nestrpnost pričakovalo prilike, da dá na to energičen odgovor. Vlada se je sklicala na vse redoljubne elemente in posebej na katoličane, ki so topot prvič, odkar je bil izšel »Non expedit«, šli zopet volit. Katoliških poslancev je bilo sicer jako malo izvoljenih, toda mnogo konservativcev je bilo izvoljenih samo s pomočjo katoliških glasov. Vsekakor »Non expedit« kot splošno pravilo še ni bil odpravljen, vrzel je bila pa le napravljen. Kakor je bil začasa Leona XIII. za francoske katoličane važen »ralliment«, tako je bila za katoličane v Italiji pomembna udeležitev pri splošnih volitvah leta 1904.

Tako so se razmere v Italiji nagibale k boljšemu; na drugi strani je pa novi papež nasproti grozeče se dvigajočemu francoskemu jakobinstvu iz vsega početka energično nastopil. Mogočnikom na Seini je odločno zaklical »Non possumus!« Njegov prednik Leon XIII. je svoj čas vse storil, da bi preprečil prelom napoleonskega konkordata. Priporočil je bil francoskim katoličanom, naj se ne boré proti republiki in demokraciji da ne dajo s tem bloku pretveze za sprejetje proticerkvenih postav. Leon XIII. je umrl, ne da bi bil doživel sprave duhov na Francoskem, kakor jo je bil doživel po kulturnem boju na Nemškem. Predsednik Loubet se je v imenu francoske demokracije podal v Rim, ne toliko zato, da bi dosegel ital.-francoski sporazum, marveč zato, da bi dal Vatikanu čutiti, da se Francija ne zmení za vatikanske ugovore. Po ugovorih z ozirom na »Nobis nominavit« je takratni ministrski predsednik Combes nato z drzno roko raztrgal konkordat. Kmalu potem je prišlo do popolne ločitve Cerkve od države. Francoski jakobinci so se ponašali s tem, da so papeža popolnoma prezirali. Celemu svetu so oznanjali, da se bo ločitev Cerkve od države izvršila nakljub »tujemu suverenu«, kakor so papeža imenovali. Aristid Briand si je laskal z mislijo, da bo postal Napoleon te ločitve. On in njegovi so pa naredili račun brez krčmarja. Ko so francosko Cerkev oropali vseh beneficijev, ki jih je zagotavljal konkordat, niso hoteli priznati popolne verske svobode, ki jo je izrecno poudarjal člen 8. ločitvene postave. Ustvarili so takoimenovane bogoslužne družbe z namenom, da bi med francoskimi katoličani povzročili razkol. Ako bi Vatikan teh bogoslužnih družb ne hotel priznati, se francoski Cerkev zapleni vse premoženje (krog 400 milijonov frankov). Tako so hoteli Kristovo nevesto z lakotjo prisiliti k popustljivosti. Mnogo škofov in 23 veleuglednih članov francoskega klera (takoimenovanih zelenih kardinalov) je izreklo željo naj bi se lojalno poizkusilo vdati se željam francoske vlade. Toda Pij X. ni bil takega mnenja in je Briandovo zakonsko predlogo z odločnostjo, ki bi je nihče ne bil pričakoval od njega, a limine odbil. V Parizu so bili izpočetka nad odločnim nastopom

vremenu nadaljeval svojo pot v Trst. Na krovu je bilo nad 300 potnikov, ki so se večinoma ukrcali v Splitu, Zadru in Vel. Lošinj. Bilo je posebno mnogo žensk in otrok, ki so se vračali z letovišč. Ko sem med splošnim vrvežem prihitel na krov, je bil ta zavít v zadušljivo atmosfero, voda ga je zalivala, ljudje pa so letali blazni od strahu. Nekdo je zaklical: Mir, mir, saj bo samo kaka razpoka. Toda takoj smo čutili, kako se parnik potaplja. Bil je čas treh minut: strašnih in grozljivih. Krov je bil okrvavljen s krvjo ranjencev, ki so hropeli v zadnjih izdihih. Od štirih rešilnih čolnov sta bila dva razbita na kose, eden se je prevrnil z vsemi, ki so se nahajali v njem, nas, ki nas je bilo stisnjenih 40 v četrtem čolnu, v katerem je bilo prostora komaj za 20, je vrgel vrtnec, v katerega se je pogreznil parnik, v stran, in to nas je rešilo. Videli smo za hip morje, čegar valovi so bili počrneli od nafte, krog in krog kosi lesa, orodja itd. ter nešteto rok, ki so se borile med seboj, se dvigale proseč pomoči... Videli smo od obali prihitei torpedovke in reševati ljudi. Potem se je vrtnec stisnil in sklenil. Uspelo nam je rešiti eno žensko. Nato smo veslali dve uri in dospeli na suho, kjer so že čakale nosilnice za težko ranjene.

svetega očeta presenečeni. »Tuji suveren« se je drznil mogočnikom v burbonski palači zaklicati: »Vaše postave ne sprejemem!« Katoličani na Francoskem so pa ta odločni korak svetega očeta z veseljem pozdravili. Ko je Briand videl, da je njegov prvi udarec pariran, je poizkušal na drug način zločiti odpor svetega očeta — toda zaman. Pij X. je neomahljivo ostal pri svojem: »Non possumus!« in francoski katoličani so se enodušno zbrali krog njega. Spor med Parizom in Vatikanom je še zmerom odprt in sveti oče je na eklatanten način dokazal, da ondi, kjer gre za pravice katoliške Cerkve, niti za las ne popusti od svojega stališča.

Druzo velevažno vprašanje, ki se ga je lotil sveti oče z železno energijo, je bilo vprašanje »modernizma«. V tem slučaju ni šlo za boj proti zunanjim sovražnikom katolicizma, marveč za to, da se razdro doktrine, ki so se hotele na škodljiv način ugnedziti med verniki samimi in so ogrožale vero in pravost.

Modernizem je konglomerat modroslovnih, teologičnih, eksegetičnih in zgodovinskih zmot; razširjati so ga začeli po vsem svetu. Na Francoskem je bil prvobornik te struje abbé Loisy. Njegova brošura »L'eglise et l'évangile«, ki naj bi ovrgla slovito Harnackovo knjigo »Wesen des Christentums«, je povzročila v Parizu živahne polemike, ki so postale še ostrejšje, ko je Loisy izdal še drugo brošuro pod naslovom »Autour d'un petit livre«. To gibanje, ki je znano pod imenom modernizma, je tudi drugod našlo prijateljev in privrženec, tako na primer na Angleškem, kjer mu je bil Georg Cyrell vnet zagovornik; pa tudi v Italiji, zlasti v Milanu in Rimu, je stopalo na plan.

Pij X. je prijel zlo pri korenini. Dne 3. jul. 1907 je izdal dekret »Lamentabili«, ki je najstrožje obsodil nič manj nego 64 stavkov, vzeti iz spisov najbolj znanih modernistov. 8. septembra istega leta je nato izšla enciklika »Pascenti dominici gregis«, ki je izpopolnila prizadevanje svetega očeta za uničenje modernizma.

V pozitivnem oziru se je sveti oče najiskrenejše zavzel za dobrobit krščanskega delavstva. O tem pričajo mnoge njegove odredbe, tako na primer glede sindikalističnega gibanja na Nemškem in omejitve cerkvenih praznikov.

Z odločbo od 24. septembra 1912 je Pij X. s posebnim pismom posegel v dolgoletni boj med katoličani v Nemčiji radi strokovnih društev. Nekateri so bili namreč mnenja, da morajo biti ta društva čisto katoliška (konfesionelna), drugi so pa bili za mešano konfesionelna krščanska društva, v katera imajo dostop tudi protestanti. Med obema strujama se je bil srdit boj za to vprašanje, ki se je spojilo s splošnimi spornimi vprašanji, ki so nemške katoličane delila v dva tabora. Takoimenovana berlinska struja je bila za čisto katoliška, kolinska s pokojnim kardinalom Fischerjem na čelu pa za mešano konfesionelna kršč. strokovna društva. Oba tabora sta se opetovano posluževala izrekov sv. očeta, vsak v svojo korist. Končno je Pij X. odločil v tem boju z naznanilom od 12. septembra 1912, v katerem poziva nemške katoličane k slogi in obsoja njih medsebojni boj v tem vprašanju. V stvari sami odloča, da bi bilo želeto, da bi katoliške organizacije stale na čisto verski podlagi, da se pa morejo ondi, kjer so razmere po tem, trpeti tudi krščanska strokovna društva, toda le pod pogojem, da ostanejo katoliška načela nedotaknjena.

Prav posebno skrb je papež Pij X. posvetil evharističnim kongresom. Kongresi v Londonu, Kolinu, Montrealu, Madridu, na Dunaju, Malti in letošnji v Lurdu so bili verska slavlja, kakršnih svet prej ni videl. Mednarodni evharistični kongres na Dunaju, katerega se je udeležil dvor in celokupno katoliško avstrijsko prebivalstvo, je bil vrhunec mednarodnih izkazov ljubezni in spoštovanja do najsvetejšega Zakramenta. Z naravnost občudovanja vredno vnetostjo se je sveti oče Pij X. posvetil prireditvam, katerih namen je bil izkazati in razširiti ljubezen in češčenje do sv. Evharistije. V teh mirovnih prireditvah je njegovo očetovsko srce iskalo ravnotežja za strogost in neizprosost, katero mu je z zapovedujočo nujnostjo nalagala njegova služba, kadar je

šlo za to, da se ustavijo in preprečijo nakane notranjih in zunanjih škodljivcev Cerkve.

Papež Pij X. je ostal svojemu načelu »Instaurare omnia in Christo«, katero je v začetku svojega pontifikata postavil na čelo vsemu svojemu delovanju, zvest do konca. Nas naj pa v teh dneh, ko objokujemo njegovo izgubo, tolaži zavest, da je — četudi papeži umirajo — Cerkev neumrljiva.

Poročila iz vojne.

VOJNA S SRBIJO.

Zavzetje Šabaca. — Na bajonetel

»Reichspost« objavlja to-le cenzurirano podrobno poročilo od svojega dopisnika o zavzetju Šabaca: O boju pri Šabacu, o junaštvu in neustrašenosti zmagovalcev te stare trdnjave bi lahko pisali knjige. Šabac je zibel Karagjorgjevičev, oziroma Jurija Petrovića, in Šabac naj bo tudi grob te s krvjo omadeževane dinastije.

Napad na to na desnem bregu Save ležeče mesto je bil z vso previdnostjo pripravljen. Nadporočnik Markus pripoveduje našemu poročevalcu, da so morali naši častniki naše moštvo skoro s silo zadrževati od neprevidnosti. »Nestrpnost«, pravi, »želja po boju, kakor jo je le težko opisati, je bila to. Slišali so se klici: Zakaj nas ne peljejo tja čez? Gremo sami tje!« Pa ni nič pomagalo, noč je morala poteči, ne da bi se bilo kaj več zgodilo, kakor da je bilo izmenjanih nekaj strelcev.

Potem pa se je začelo na taborišču takoj novo življenje. Dospela je artiljerija in je začela boj. Strel na strel, ki je vsak zadel, blisk — da bi štel do tri — pok, žvižg nad našimi glavami, zopet pok... Strašen oblak prahu je pokazal, da so granate zadele sredi v okope sovražne pehote. Po nekaj minutah se je videlo le bežeče Srbe, ker kdor od njih je mogel še bežati, je tekel.

Sedaj so se obrnili naši topovi proti gozdu južno od Šabaca in ga obsuli s šrapneli, da ga očistijo sovražnikov, ki so se tam skrivali.

Tako je napočil večer in s tem tudi prehod čez Savo. Najprej so napravili pot in prišli na ono stran naši vrli pionirji. Potem je prišla infanterija, krita po neprestanem ognju naše artiljerije. Vso noč je trajal prehod čez reko. Ko se je svital dan, so že pozdravljale s srbske zemlje naše zastave. Prebivalci v Šabacu so pobegnili. Utrdbe, ki so bile od naših granat razdrte, so naše čete takoj zopet popravile in so bile izdane potrebne odredbe, da so se zasedle vse važne točke. Pa še ni bilo miru, ker že po par urah je napravil sovražnik na naše postojanke nenavadno hud napad. — To je bilo strašno streljanje s puškami in strojnimi puškami, bojno razpoloženje naših čet je dovedlo do naskoka z bajoneti, to je bil »hura!« Kakor da bi na tisoče levov zatuli. Nobeno pero tega ne more popisati, nobena usta izgovoriti, vsak živec se trese človeku, če se le spomni tega. Bajonet je odločil, zmagoslavno smo obdržali postojanko in morali izkazati zadnjo čast našim junaškim vojakom, kakor tudi padlim sovražnikom, in ni jih bilo malo.

Omeniti moram, da so se četaši udeležili bojev in so se posluževali te-le sleparije. Vrgli so se kakor mrtvi v vrste padlih in so potem zopet vstali, da bi naše junake zavratno od vzadaj obstreljevali. »Rdečemu križu« zopet niso prizanašali, tako na primer je bil asist. zdravnik dr. Webra pri izvrševanju samaritanske dolžnosti od Srbov obstreljen. Mnogo smo morali prestati od srbskega civilnega prebivalstva, ki nas je od vseh strani napadalo, celo otroci, žene in starčki so fanatično posegali v boj.

DRUG OPIS BOJA ZA ŠABAC.

Graški »Tagespošti« poroča dopisnik iz Budimpešte: Eden izmed vojakov, ki je bil ranjen pri zavzetju Šabaca in ki so ga prepeljali semkaj, pripoveduje: Taborili smo deset dni na obrežju Save pri Klenaku. Semtertja se je slišal kak strel predstraž. V torek ponoči ob 11. so pričeli naši pionirji z delom. Med neprestanim ognjem naše artiljerije smo v dvesto čolnih prekoračili Savo. Srbi so nas že več dni prej obstreljevali s šrapneli, a nam niso povzročili nobe-

ne škode. Jaz sem bil en kilometer za Šabcem in sem čakal na prevoz. Prav dobro sem videl, kako so naši streli zapalili carinsko poslopje. Pod peklenkim ognjem naše artiljerije so se morali Srbi jadrno umakniti iz Šabca. Ko smo vkorakali v mesto, nismo videli nobenega človeka. Razvili smo naše zastave. Na trdnjavi je vihrala bela zastava. Po dvehurnem boju je bil Šabac v naših rokah.

V mestu smo našli mnogo vina, čokolade in živil. V sredo dopoldne smo med zvoki Rakoczyjeve koračnice odkorakali iz Šabca. Prehodili smo kakih 10 kilometrov v smeri proti Belgradu, ko je nas napadla ena srbska divizija. Po polurnem boju smo tudi to pogнали v beg. Ta napad je bil mogoč samo vsled izdaje, ker smo obdali Šabac takoj po zavzetju z bodečimi žicami in Srbi so nas mogli napasti samo tam, kjer smo pustili odprtino. Tega boja se je udeležilo tudi prebivalstvo. Nekega ogrskega vojaka je napadel neki Srb tako nepričakovano, da ni mogel rabiti puške. Moža sta se sprijela, Srb je padel in ogrski vojak mu je pregriznil grlo. Vstaški četniki tvorijo predstraže srbski armadi. Poslužujejo se večinoma bomb. Most preko Save so dogradili šele v petek.

Neki drugi vojak pripoveduje: V tork ponoči so najprej prekoračili reko pionirji, njim je sledila pehota pod zaščito artiljerije. V zjutranjih urah je bil Šabac osvojen. Vojaki so povsod razvili ogrske zastave. Kakih 12 ur kasneje je nas napadla srbska divizija. Po kratkem ognju se je začel bajonetni boj. Na naši strani je bilo več ranjenec. Srbi so imeli veliko večje izgube. V noči od srede na četrtek je naše predstraže vznemirjal neki deček. Prijeli smo ga in obesili. Otroci, starci in ženske streljajo na naše čete. Pri napadu srbske divizije je naša artiljerija razrušila več hiš v Šabcu.

Prvi ranjenci v Zagrebu. — Pripovedovanje s srbskega bojnega pozorišča.

Iz Zagreba poročajo, kakor posnemamo iz cenzurirane izdaje graške »Tagespost« z dne 21. avgusta sledeče: Včeraj (to je 18. avgusta) je dospel sem prvi transport ranjenec, v celem 142 mož, med njimi tudi nekaj častnikov. Ranjenci so prišli z bojišč ob Savi in ob Drini. Tu jih je sprejel stacijski poveljnik, župan in višji štabni zdravnik. Na južnem kolodvoru, kamor so dirigirali sanitetni vlak, ki je izborno opremljen, je čakalo kakih 10.000 ljudi, ki so prve ranjence pristrčno pozdravili. Iz voz so dvignili ranjence meščani. Z vlakom je dospelo le nekaj težko ranjenih, ki so jih na nosilnicah prenesli na avtomobil in nato prepeljali v garnizijsko bolnišnico. Vsi ranjenci so v dobrem in navdušenem razpoloženju ter radi pripovedujejo, kar so doživeli. Tako pripoveduje neki praporščak, da je bil pri neki patrolji iz zasede obstreljen. Že ko je padel, je videl pred svojimi prsi sovražni bajonet. Hitro je potegnil pištolo ter ustrelil sovražnika. Neki drugi ranjenec pripoveduje o junaštvu Varaždinca, ki so v naskoku pogнали iz utrjenih pozicij in tako zasedli pozicijo, ki je bila za nadaljne operacije zelo važna.

Vsi ranjenci pa poročajo o nečlovečnosti srbskega prebivalstva, ki prosi najprej za milost, potem pa napada naše čete iz zasede. Naše čete zato srbskemu prebivalstvu nič ne verjamejo ter nastopajo z največjo strogostjo proti krivcem. Pa ne samo civilno prebivalstvo, marveč tudi srbsko vojaštvo vrši največje grozovitosti. Srbi ne spoštujejo Rdečega križa, v njih vrstah se bojujejo tudi četaši, kar je sklepati iz tega, da je bilo nekaj naših vojakov ranjenih od svinčenk, ki so bile izstreljene iz starih pušk, kakršne uporabljajo navadno četaši.

Ranjenci pripovedujejo, da Srbi slabo streljajo in da se njih artiljerija ne more meriti z našo. Iz pripovedovanj ranjencev izhaja tudi, da so bile pri Ločnici močne sovražne čete, iz česar je sklepati na to, da so se Srbi zbrali pri Valjevu. Srbi so imeli doslej mnogo večje izgube, zlasti na mrtvih, kakor mi. Ranjene so vzeli s seboj. Doslej smo že mnogo sovražnikov vjeli, ki so jih takoj odpeljali v notranjost monarhije.

Ranjenci častniki pripovedujejo podrobnosti o bojih ob Drini, o katerih pa iz ozirov na vojno stanje sedaj ni mogoče govoriti. V

vsakem oziru pa potrjujejo ta pripovedovanja, da so dosegle naše čete v Srbiji popoln uspeh.

Hrabrost naših čet.

Dunaj, 22. avgusta. (Kor. ur.) Vsled posezanja Rusije v boj med Avstrijo in Srbijo, smo bili prisiljeni, zbrati vso svojo silo na severovzhodu. S tem je nastala iz vojne proti Srbiji, ki si jo je namišljala javnost kot kazensko ekspedicijo, navadna postranska akcija. Toda vkljub temu sta zahtevala splošni položaj in pa vesti o nasprotniku, ofenzivno akcijo, ki pa je bila z ozirom na razne stvari zamišljena samo kot vpad na sovražno ozemlje, da se takoj, ko se posreči ta akcija, povrnemo v prejšnje defenzivno stališče, da pri priložnosti zopet udarimo. To kratko ofenzivno prodiranje se je pričelo v času od 13. do 18. avgusta, in so je izvršile naše čete s tako hrabrostjo in bravuro, da so pritegnile nase skoro vso srbsko armado. Srbski protinapad, ki se je izvršil z veliko premočjo, se je vsled hrabrosti naših čet popolnoma ponesrečil in so imeli Srbi velike izgube. Da so imele pri tem seveda tudi naše čete deloma zelo znatne izgube, je vsled premoči, s katero je nastopil sovražnik, ki se bori za svoj obstoj, popolnoma razumljivo.

Ko so potem naše čete, ki so udrle na srbsko ozemlje, dne 19. avgusta ponoči, ko so izvršile svojo nalogo, dobile ukaz, da naj se povrnejo zopet v prejšnje pozicije na našem bregu Drine in Save, so ostavile na bojišču sovražnika popolnoma omaganega. Naše čete so obdržale v posesti višine na srbskem ozemlju in pozicije okoli Šabca. V južni Srbiji prodirajo iz Bosne prodirajoče avstro-ogrške čete, med neprestanimi boji proti Valjevu. Mi zamoremo čisto mirno pričakovati nadaljnega razvoja dogodkov, katerih potek bo dokazal upravičenje, da so se naše čete v dneh 13. do 19. avgusta izkazale izredno hlabre.

Dunaj, 22. avgusta. (Kor. ur.) Na južnovzhodnem bojišču je bilo vzhodno od Višegrada—Rudo 30 srbskih bataljonov z močno gorsko, poljsko in težko artiljerijo, dne 20. in 21. avgusta po hudem boju prisiljenih, da so se na vsej črti umaknili.

Naši zasedli Plevlje.

Dunaj, 22. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega stana se z dne 21. avgusta poroča uradno: Od 20. avgusta obstoječe sledeča, skupno sestavljena, zakasnelo došla poročila:

Na južnem bojišču so Črnogorci obstreljevali Kotor, a brez bistvenega uspeha. Naša trdnjavska in mornariška artiljerija je odgovarjala očitveno z velikim učinkom. Bileča (Bjelista v Hercegovini) je bila zmerno, a neprestano obstreljevana. Posebne čete so dne 18. avgusta zasedle Plevlje (mesto ob črnogorsko-srbski meji) in prodirajo ob gornji Drini in Limu. Na spodnji Drini so se naše čete na izdano povelje umaknile v popolnem redu, ne da bi jih sovražnik kaj nadlegoval. Pri Babancu se je izvršil uspešen vpad proti jugu, nakar so se zmagovite čete, kakor je bilo ukazano, umaknile.

Podrobnosti o bojih s Srbi.

Dunaj. »Reichspost« objavlja sledečo izjavo ogrskega min. predsednika grofa Tisze: **Niti en naš vojak ni srbski vojni vjetnik, niti enega našega topa niso Srbi osvojili.** O bojih 19. t. m. s Srbi piše »Pester Journal«: Ogenj so otvorili Srbi, a njih topovi so popolnoma odpovedali. Boj je trajal 27 ur. Zmeda med Srbi je bila strašna. En cel polk je pometal orožje proč in so ga naši vjeli.

Ranjeni častniki na Dunaju.

Dunaj, 26. avgusta. (Kor. ur.) »Neue Fr. Presse« poroča, da se je pripeljalo na Dunaj 10 ranjenih avstrijskih častnikov, ki so bili obstreljeni v bojih proti Srbom onstran reke Drine.

× × ×

Z AVSTRIJSKO-RUSKEGA BOJIŠČA.

Naše čete zasedle Sandomir.

»Slowo Polskie« poroča, da so avstro-ogrške čete po kratkem boju zasedle rusko mesto Sandomir, na levem bregu Visle, ki tvori mejo med Galicijo in rusko-poljskim okrajem Radom.

O tem boju poročajo iz Lvova še sledeče: Pri Uhnovu je poizkusil neki kozaški

oddelek z rusko infanterijo prekoračiti avstrijsko mejo, bil pa je zavržen. Izgube Rusov so bile velike. Tudi izgube onega ruskega oddelka, ki se je spustil z našimi v boj pri Stojanovu, so hude. V tem boju so vzeli naši Rusom dva topova in mnogo municije. Naši so zasedli kraj Koszlaki, 3 km od naše meje na Ruskem Poljskem. Trikrat so kozaški oddelki, kakih 200 mož, napadli ta kraj, pa so bili vsakokrat vsled pazljivosti orožniškega stražmojstra Kotule zavrženi. V boju za Sandomir so Rusi zažgali bližnjo večjo vas Chawlowice na ruskih tleh. Mesto Sandomir je v naših rokah.

Bitka pri Sokalu.

Dunaj, 22. avgusta. (Kor. ur.) K včerajšnjemu spopadu, pri Sokalu se poroča v dopolnilo, da je bila ena ruska brigada popolnoma poražena in razbita. Naše čete so se borile z veliko hrabrostjo. En ruski general je bil ubit, en drugi ranjen in vjet. Prepeljali so ga v Lvov. Število mrtvih in ranjenih Rusov je zelo veliko.

× × ×

NAŠI VJELI 3000 RUSOV. — 3 RUSKE ZASTAVE, 20 TOPOV IN 7 STROJNIH PUŠK ZAPLENJENIH.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Kakor se je sedaj dognalo, so naše čete v boju pri Krasniku ujele nad 3000 sovražnikov in zajele 3 zastave, 20 topov in 7 vpreženih strojnih pušk. Ujeti ruski častniki, ki so se udeležili rusko-japonske vojske, soglasno izjavljajo, da so bili naskoki naših čet veliko burnejši kot japonski.

Iz vojnega poročevalskega stana smo dobili naslednjo brzojavko: Južno od Krasnika so naše čete premagale dva ruska armadna zbora. Ruski mušiki poljubljajo našim častnikom roke. Pri Jakobowu (ruski kraj blizu prusko-ruske meje na severu) ranjeni častniški sluga Petrusz je odklonil zase pomoč in jo poslal svojemu nadporočniku Stenzlu 37. polka.

Tridnevna bitka pri Krasniku — sijajen avstrijski uspeh.

Dunaj, 26. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Tridnevna bitka pri Krasniku je končala včeraj s popolno zmago avstrijskih čet. Rusi so bili na celi, približno 70 km dolgi črti, vrženi nazaj in se bežeč umikajo proti Lublinu.

200.000 Rusov na begu.

Iz vojnega poročevalskega stana smo prejeli naslednjo brzojavko: **Bitka pri Krasniku je končana 25. avgusta zvečer s sijajno avstrijsko zmago nad ruskimi četami. Rusko moč cenijo na 200.000 mož, več kot 4 armadni zbori. Sovražnik beži proti Lublinu. Avstrijska kavalerija ga zasleduje.**

Krasnik leži okoli 30 km severovzhodno od točke, kjer reka Visla zapusti Galicijo. Krasnik leži od avstrijske meje približno tako daleč, kakor je oddaljen Podnart od Ljubljane. Lublin je glavno mesto istoimenske ruske gubernije in leži okoli 50 km severovzhodno od Krasnika. Kakor poroča brzojavka, se je vršil boj na 70 km dolgi črti, to je približno toliko, kot znaša črta Ljubljana—Trst.

× × ×

RUSI ZAPUSTILI OZEMLJE ZAHODNO OD VISLE.

Dunaj, 26. avgusta. Iz vojnega poročevalskega urada se poroča: Rusi so zapustili ozemlje zahodno od reke Visle. Pustili so tam le maloštevilne kavalerijske čete.

Boji pri Kielcu.

Krakov, 26. avgusta. »Czas« poroča: Pri Kielcu je operiralo približno 10.000 Rusov. Boj je bil hud, a avstrijski vojaki so tako junaško prodirali, da so bili Rusi prisiljeni pobegniti z velikimi izgubami. Osobito ogenj iz avstrijskih topov je podiral ruske vrste. Zadel je vsak strel.

× × ×

Nemški vojaki osvojili Petrikov.

»Kurier Lwowski« poroča, da so Nemci zasedli Petrikov, ki leži približno 30 km južno od Lodza.

(Petrikav, rusko Petrikov, poljsko Piotrkow, je glavno mesto petrikovske guber-

nije, ki je močno obljudena. Mesto šteje 32.173 prebivalcev. Petrikov je eno najstarejših poljskih mest. Tu so na poljskih državni zborih volili Jagelonce. Kralj Kazimir Veliki je mesto obzidal in zgradil grad.)

× × ×

NAMUR V NEMŠKIH ROKAH. — SILOVITI UČINKI NOVIH NEMŠKIH OBLEGOVALNIH TOPOV.

Berolin, 25. avgusta. Wolffov generalni štab poroča: **Od trdnjave Namur smo zavzeli 5 fortov in mesto. Štiri forte naše topništvo še obstreljuje; tudi padec teh fortov pričakujejo vsak trenutek.** — (Namur ima skupno devet fortov. Ko zavzamejo Nemci še ostale štiri forte, potem imajo prosto pot skozi Belgijo na Francosko.)

Berolin, 25. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov biro poroča: Berolinski listi prinašajo z dovoljenjem generalnega štaba slike o fortu Lausane v trdnjavi Lüttich. Te slike kažejo velikanski uspeh nemške težke artiljerije. Prvič izve sedaj javnost o novih nemških oblegovalnih topovih, ki merijo v premeru 42 cm. Tak top z enim strelom lahko razruši tudi najmočnejši železobetonski oklop.

Te topove je načelnik vojnega stana imel najbrže v mislih, ko je poročal, da jih sovražnik ne pozna. Dejstvo, da je bilo mogoče v miru neopaženo dobiti iz inozemstva te izvrstne topove, je lep dokaz, kako skrbno se je vse pripravljalo za vojsko.

Ubit nemški princ.

Meiningen, 26. avgusta. (Kor. ur.) Princ Friderik, brat saško-meininskega vojvode, je bil pred Namurjem ubit od granate.

× × ×

VOJNA NA MORJU.

Francosko brodogradništvo v Adriji.

»N. Fr. Presse« poroča: O poročilu o boju, ki se je vršil v Adriji in o neuspehu francoskega brodogradništva se splošno govori. Razdiralec torpedov s komaj omembe vredno vsebino ton je bil od šestnajst velikih vojnih ladij in več križark obstreljen in je ostal nepoškodovan in je mogel doseči kraj, kamor je bil namenjen. Koliko strelav je bilo na našega razdiralca torpedov oddanih, ni znano. Gotovo jih je bilo mnogo, a niti eden ni zadel in vsa ta toča krogelj je padla v vodo. Kaj takega se je pač le malokdaj primerilo. Nič bi ne bilo bolj neopravičeno, kakor če bi se izid tega pomorskega boja pripisoval sreči ali če bi se govorilo o slučajih. Zamisliti se moramo v položaj zapovednika našega razdiralca torpedov. Videl je silo, ki se da v številkah komaj izraziti. Razdiralec torpedov je malčik in tega napadeta kaka dva tucata velikanov. Vsaka moderna vojna ladja ga lahko takorekoč v telovnikov žep vtakne in je razmerje ž njim 10 proti 1. Kako hladnokrven je moral biti zapovednik našega torpedočolna, da ni glave izgubil, da se ni menil za skoro zagotovljeno smrt in ladjo tako vodil, da je merilce na sovražnih ladjah premotil, se krogljam takorekoč umikal in se vzlic temu z mirnim preračunanjem določenim gibanjem hitro tako oddaljil, da se mu je posrečila rešitev.

Ladjeplovba v avstrijskem morju ustavljena.

Reški pristaniški urad uradno poroča, da je vsaka ladjeplovba v morskih vodah monarhije do nadaljne odredbe ustavljena. Vsled te odredbe najbrže ne bodo smele voziti niti opatijske, niti obrežne ladje in celo barke morajo ostati v svojih pristaniščih.

× × ×

GRŠKA — ZAVEZNICA SRBIJE.

Graška »Tagespost« prinaša v svoji cenzurirani št. 216. sledeče poročilo iz Soluna: Grška pomožna pripravljenost napram Srbom gre že predaleč. Mešanemu vlaku, ki je šel pred kratkim proti srbski meji, so zopet priklopili šest s patronami za puške naloženih vozov. Pred par dnevi so Srbi pri Grkih dosegli, da so odhode svojih vlakov navzlic temu, da se je s tem pretrgala železniška zveza z inozemstvom, zopet tako urede, da imajo grški vlaki takojšnjo zvezo s srbskimi vojaškimi vlaki, ki vozijo vsak dan od Gevgelija v Skoplje in v Staro Srbijo. S tem se je ustvarila možnost, da se

vojni material, živila in druge potrebščine, ki jih upajo dobiti Srbi iz Grške, morejo takoj dalje transportirati. Poslal se je Srbom različen material, ki je bil določen za kavalerijo, tudi kakih 10.000 mavzerskih pušk, ki so se vzele Turkom, so bile baje poslone v Niš. Pošiljatev patron izvira iz starih srbskih zalog, ki so jih Srbi povodom zavzetja Drača s pomočjo grških ladij pripeljali. Ko so Srbi zapustili Drač, so tudi te patrone odpeljali in so jih baje začasno spravili v Patrasu. Zdaj šele so se menda Srbi spomnili teh patron. Poslal se je Srbom tudi vagon bencina, ki je namenjen za srbske avtomobile. Srbski agenti se nahajajo še tu in skušajo nakupiti moke za armado; tudi neki črnogorski agent skuša kupiti moke, vendar pa je na solunskem trgu le malo zaloge in tukajšnji parni mlini morejo kriti le najnujnejšo potrebo tukajšnjega prebivalstva in pa tu se nahajajočih čet, tako da na to niti misliti ni, oddajati Srbiji moko, ne glede na to, da je tak izvoz najostreje prepovedan.

O organizaciji grških čet, ki naj operirajo v grško-srbskih obmejnih pokrajinah (tudi na srbskem ozemlju) proti nameravani bolgarski invaziji (vpadu) čet, se izve, da se je odredilo, 1000—1500 mož na stroške grške vlade oborožiti ter skrbeti za njihovo preživo. Te čete bodo za sedaj podrejene grškemu orožniškemu poveljniku in predvsem se je preskrbelo, uporabiti jih v dojranskem okraju, ki je najbolj v nevarnosti.

Iz Dedeagača se poroča, da se pri Enosu zbirajo močni turški oddelki in da je v kratkem pričakovati pohoda istih skozi bolgarsko Trakijo proti grški meji. Grki so izvršili obsežne priprave, da zavrnejo ta napad.

× × ×

DIPLOMATIČNE ZVEZE MED AVSTRIJO IN JAPONSKO PRETRGANE.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. ur.) Japonskemu poslaniku na dunajskem dvoru Eimaru Sato so bili danes dopoldne dostavljeni potni listi. C. in kr. avstrijski poslanik na japonskem dvoru baron Müller je odpoklican.

Razne vesti iz vojske.

Pet milijard.

Berolinski časopis »Die Hilfe« razpravlja o troških za vojno in o prometu te vojne za nemško narodno gospodarstvo ter pravi: »Začetek vojne bo veljal 2300 milijonov in vsak daljni mesec po prvem tričetrt milijarde. To izda velikanski dolg, ki se mora pokriti ali z vojno odškodnino ali z našimi davki. Kdor podleže v tej vojni, bo finančno ruiniran. To je najbolj kapitalistična vojna, kar jih je kdaj bilo. Gre za ljudsko premoženje, če vojno izgubimo, bomo revni. Da bi to dosegli, so se združili vsi naši nasprotniki. Mi pa hočemo ostati in rasti in se ne damo potisniti v stransko ulico svetovne zgodovine. Nam je bil boj usiljen in ni ostalo drugega, kakor da smo ga sprejeli in da podvojimo državne dolgove, da najamemo pet milijard.

Dnevne novice in dopisi.

Zbolel je mil. gospod Cvetko Izop, prošt v Spod. Dravbergu, ki se nahaja v bolnišnici v Slov. Gradcu. Gnijeta mu dva prsta na nogi. Sobratom se priporoča v molitev.

Jezuitski general Wernz †. Dne 20. avgusta je umrl slavni učenjak in jezuitski general pater Franc Ks. Wernz. Za jezuitskega generala je bil izvoljen l. 1906. Rojen je bil l. 1842 v Rottweilu v Nemčiji.

Anton Janežič †. Bridka smrt je zopet pobrala iz vrst celovških Slovencev enega člana, grajščaka Antona Janežiča, sina rajnega nadštabnega zdravnika in znanega rodoljuba Valentina Janežiča iz Janežičeve hiše v Lešah pri Št. Jakobu v Rožu. Po daljšem bolehanju je moral rajni Tone zadnji čas v postelj, kjer je umrl dne 21. avgusta ob pol 10. uri zvečer, star šele 45 let. Rajni je bil bolj samotar, se ni hotel oženiti in je bil zelo blagega značaja. Čeravno je bil vsled očetovega poklica vzgojen v nemških

krajih, je svoj slovenski rod iskreno ljubil in politično življenje med Slovenci z velikim zanimanjem zasledoval. Nasproti ožjemu krogu svojih prijateljev se je večkrat izrazil, da bo zapustil nekaj tudi v narodne namene. Na smrtni postelji je poklical notarja, da bi uredil svoje posvetne zadeve, ta pa je baje spoznal, da bolnik ni več pri polni zavesti. Zelo ginljivo pa je sprejel sv. zakramente za umirajoče. V ponedeljek, dne 24. avgusta, je bil ob obilni udeležbi občinstva pokopan v Trnjivasi na mestnem pokopališču. N. v m. p.!

Razglas glede nakupa vojaških konj. C. kr. deželna vlada je razglasila: Z razglasom z dne 30. julija 1914, št. 18.044 razpisana komisionelna nakupovanja konj za domobransko topništvo v Račjivasi, Grabstanju in Celovcu 28., 29. in 30. septembra 1914 izostanejo zaenkrat vsled odloka c. kr. domobranskega ministrstva z dne 12. avg. 1914.

Odlok vojnega ministrstva glede dispozicijskih konjev. C. in kr. vojno ministrstvo je izdalo odlok, da se dajo razpoložljivi konji vojnega ministrstva in vojaškega poveljništva lahko strankam na razpolago, na posodo, dokler jih ista lahko pogrešajo. Rajon, v katerega obsegu se konji lahko izposodijo, naj se izvoli tako, da dosepejo konji zopet v konjsko zbirališče najmanj v 6 urah. V prvi vrsti se oddajajo težki konji in neizvežbani konji (žrebci). Z ozirom na nepredvideno eventualno potrebo se mora vedno še primeren del konjev, kako tretjino pridržati v posameznih konjskih zbirališčih. Prošnje za konje na posodo je treba vlagati pri tistem poveljstvu, pri katerem so konji oskrbovani.

Vojne kokarde. Vojno ministrstvo bo izdalo črnorumenene kokarde po 30 vin., da tako ugodni željam občinstva, ki hoče tudi na zunaj kazati svoje domoljubno patriotsko prepričanje.

Mohlče v Podjuni. (Razno.) Iz naše župnije je bilo razmeroma malo moških poklicanih v vojsko, tako da dela na polju skoraj nič ne bodo zaostala. Ker se ljudje vse hvale vredno medsebojno podpirajo, tudi že tukaj ustanovljena žetvena komisija ne bo imela veliko posla. — Pred par dnevi so odhajali domačini — vojaki — iz tukajšnjih krajev na določena mesta. Na postaji v Rikarjevsi jih je čakala velika množica ljudi, med njimi tudi g. župnik iz Mohlič. Dekleta so prinesla obilo svežih cvetk in rož ter ovenčala odhajajoče; gospa Voigt je darovala cel škač mleka, drugi sadje, gosp. župnik pa je delil med vojake smodke, svalčiče in drobiž. Vojaki so bili polni hvaležnosti in povsod je bilo veliko navdušenja. — Cesarjev rojstni dan smo pri nas prav dostojno obhajali. Zjutraj je prisostvovala velika množica vernikov sveti maši z blagoslovom, nato so bile javne molitve za presvetlega cesarja, vojake in zmago Avstrije. Ravno tako je tudi vsako nedeljo v župni cerkvi v Mohličah molitvena ura pred Najsvetejšim za srečen izid vojske. — Cerkvena zbirka za »Rdeči križ« je prinesla lepo vsoto, ki se je poslala v Celovec na merodajno mesto. Obenem je tudi naša slovenska občina Rikarjevas začela zbirko za »Rdeči križ« — in sicer od hiše do hiše — in ki je jako visoka ter kaže, kako globoko je pri nas ukoreninjeno avstrijsko domoljubje in smisel za resen položaj. Vsem darovalcem hvala lepa! Imena darovalcev in darovane vsote bodo pravočasno prinesli slovenski in nemški časopisi. — Letošnja žetev je bolj slaba, več je pšenice in precej obeta oves, turščica, in če Bog da, tudi ajda. Cene so pa vsepovsod jako visoke.

Najnovejša poročila.

NAŠE PRODORANJE NA RUSKO. — SLAVNA ZMAGA AVSTRIJSKE ARMADE PRI KRASNIKU. — RUSI V NEVARNOSTI, DA JIM PRIDEJO NAŠI ZA HRBET.

Avstrijske sile so vdrle na dveh točkah na Rusko Poljsko. Priprave za vojsko so končane, zdaj se že bje boj. Naša armada je zahodno od reke Visle prekoračila Liso Goro, ki je visoka 612 m, in se je združila s tistimi deli pruske armade, ki so iz Pruske Šlezije prekoračili mejo. Ta del armade se

že nahaja v oddelku Kielce-Radom. Zvezni armadi prodirata proti Varšavi, ki naj bi se z juga in s severa istočasno napadla. Operacije proti Varšavi so že v toliko uspele, da lahko višji poveljnik razpolaga z obema zveznima armadama; dosegla se je možnost enotnega postopanja, in zdaj se lahko udari.

Zdaj treba počakati, ali zavzamejo Rusi za varšavskim trdnjavskim pasom obrambno postojanko ali pa podvzamejo bitko na prostem bojišču, opirajoč se na številne utrdbe. V bitko na odprtem polju se bodo Rusi spustili le tedaj, če se jim je posrečilo spraviti dovolj vojakov v te kraje.

Druga avstrijska kolona, ki je vdrla vzhodno od Visle na Rusko Poljsko, je najbrže močnejša nego leva kolona. Dospela je že do lublinskega hrbta in je pognala pri Krasniku štiri ruske armadne zборе v beg. Veliki nasilni poizvedovalni poizkusi ruske kavalerije pri Sokalu, Turyнки in pri Kamionki so bili najbrže zato podvzeti, ker so ruski vojskovodje pričakovali, da bodo Avstrijci v smeri od Lvova prodirali. Ta avstrijska kolona hoče najbrže doseči črto Lublin—Brest—Litovsk. Postopala bo gotovo skupno z zahodno kolono, ker leže vzhodno od Litovska obširna močvirja, ki za operacije niso pripravna. Odbiti ruski vpadi na Črnovice leži v tretjem bojišču. Tudi tu podvzame avstrijska kolona iz vzhodne Galicije prodiranje, najbrže proti Kijevu.

Gotovo je, da so bili ruski vpadi v vzhodno Galicijo in Bukovino predpriprava za rusko ofenzivo v te kraje, da bi tako zadržali naši armadi poseči v odločilni boj v vzhodni Prusiji. Ta ruska namera se je popolnoma izjalovila. Najvažnejša posledica avstrijskega prodiranja vzhodno in zahodno od Visle je, da je Rusom odvzeta vsaka resna možnost vspeti v Galicijo. S krvavimi glavami so bili kaznovani Rusi za svojo namero, napraviti zmedo v Galiciji. Avstrijska meja je sedaj popolnoma zavarovana, tako da se naša ofenziva in prodiranje v Rusijo lahko vrši s celo močjo.

Iz vojnega poročevalskega stana smo dobili poročilo: **Nemške čete prodirajo v črti od Insterburga proti reki Narevi, ki teče od vzhoda proti zahodu skozi gubernijo Grodno in Lomža, kjer se obrne proti jugu in izliva vzhodno od Varšave v reko Bug. Avstrijske čete pa prodirajo v smeri od Krasnika proti Lublinu. Ako se ti dve armadi združita, potem je Varšava odrezana od Ruske.**

PODROBNOSTI O BITKI PRI KRASNIKU.

Dunaj, 27. avgusta. (Kor. urad.) Kakor poročajo bojni poročevalci iz vojnega stana, se je bilo na ruski strani 200.000 vojakov. Njih fronta se je razprostirala od Frampola do Jozefova. Bitka se je bila preteklo nedeljo. Ruska armada je bila nazaj vržena in je bežala čez Lublin.

Jozefov leži ob reki Visli, kakih 30 kilometrov od gališke meje, Frampol pa 70 km jugozahodno od Jozefova. Približno v sredini te črte pa leži Krasnik.

AVSTRIJSKA STRATEGIJA NA VRHUNCU.

Dunaj, 27. avgusta. (Kor. urad.) Vojni poročevalci poudarjajo, govoreč o bitki pri Krasniku, zlasti veliko taktično vrednost te bitke. Vodstvo avstrijskih čet prekaša rusko armado. Dve posebnosti sta, po katerih se je avstrijsko vodstvo odlikovalo, po ofenzivi in pa po prodiranju na več točkah, dočim se je vojevala ruska armada po stari metodi. Naše čete so se držale nad vso hvalo, zlasti če se pomisli, da so se morale, predno je prišlo do bitke, premagati velike trenske težave.

VELIKANSKO VESELJE NAD NAŠO ZMAGO PRI KRASNIKU NA DUNAJU IN V CELI DRŽAVI.

Dunaj, 27. avgusta. (Kor. urad.) Poročilo o slavni zmagi naše armade v tridnevni bitki pri Krasniku je vzbudilo tu in v celi državi nepopisno veselje in navdušenje. Na Dunaju so razobesili v znak veselja veliko zastav. Dunajsko časopisje objavlja poročila svojih vojnih poročevalcev, ki izvajajo, da je bila bitka veliko večjega pomena kakor se je prvotno poročalo. Kakor poročajo vojni poročevalci, so Rusi v nevarnosti, da jim pride naša armada za hrbte.

FRANCOZI BEŽE. — NAMUR VES V NEMŠKIH ROKAH. — FRANCOŠKA TRDNJAVA LONGWY PADLA.

Nemške zmage so popolnoma prekrizale francoski operacijski načrt. Francosko umikalno črto kažejo puške, municija, orožje in telečnjaki, ki so jih Francozi proč pometali.

NAMUR POPOLNOMA V NEMŠKIH ROKAH.

Berolin, 27. avgusta. (Kor. urad.) Glavni generalni štab poroča: **Pri Namurju so padli vsi forti.**

TRDNJAVA LONGWY PADLA.

Berolin, 27. avgusta. (Kor. urad.) **Trdnjavo Longwy so Nemci zavzeli. Francozi so trdnjavo hrabro branili.**

Longwy je francoska trdnjava ob belgijsko-luksemburško-francoski meji. Mesto šteje okoli 10.000 prebivalcev. Trdnjava je visoka 378 metrov in je bila že ponovno oblegana. Zadnjič so jo oblegali Nemci leta 1871. in jo zavzeli po devetdnevem obstreljevanju dne 25. januarja. Sedaj je zopet padla v nemške roke.

FRANCOZI ZOPET VRŽENI NAZAJ.

Berolin, 27. avgusta. (Kor. urad.) **Proti levemu krilu armade, kateri poveljuje nemški prestolonaslednik, so prodirale močne francoske čete iz Verduna in od vzhoda. Nemške čete so jih vrgle nazaj.**

Loterijske številke:

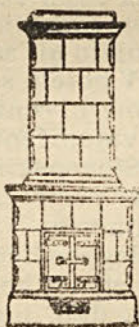
Brno, 19. avgusta 1914: 71, 53, 81, 46, 43.
Gradec, 19. avgusta 1914: 30, 63, 84, 79, 4.
Linc, 22. avgusta 1914: 27, 56, 64, 11, 6.

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu
Wlenergasse št. 4
priporoča svojo veliko
izbiro

moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna postrežba.

J. WIESAUER

lončar v Celovcu
živinski trg št. 9

priporoča pečl, štedilnike, stenske
obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

Tržne cene v Celovcu

20. avgusta 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (bireu)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	28	73	31	24	18	90
Rž	27	46	29	16	16	50
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	30	—	—	—	15	—
Oves	21	28	23	—	7	70
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	35	14	22	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	8	88	10	—	4	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	50	—	—
" kislo	5	—	6	20	—	—
Slama	5	—	6	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	40	—	—
" sur. 1 "	2	—	2	30	—	—
Svinjska mast . . . 1 "	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	80	3	20	—	—

Živina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	530	—	94	—	—	4	4
za vožnjo	420	460	—	—	—	18	12
Junci	300	360	—	—	—	6	4
Krave	240	480	72	74	—	42	26
Telice	280	—	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	20	54	—	—	—	200	140
Ovce	28	—	—	—	—	10	10
Koze	—	—	—	—	—	—	—

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča zadržana pristna južnoštajerska namizna vina najboljšee kakovosti po zelo nizkih cenah.

Čisto posebno pa še opozarja na sortimentna fina vina v buteljkah.

Zahtevajte cenike! Prepričajte se s poskušnjo! Obiščite naše kleti!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov, ogrskih in laških vinotržcev in naročajte vino pri domačem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Potrtega srca naznanjajo podpisani prežalostno vest, da je gospod

Anton Janežič

posestnik

v petek, dne 21. avgusta 1914, ob 1/2 10. uri zvečer, po kratki bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 45. letu starosti, mirno zaspal v Gospodu.

Zemeljski ostanki dragega pokojnika so se v ponedeljek dne 24. avgusta, ob 5. uri popoldne, v cvetlični dvorani v Trnji vasi slovesno blagoslovili in nato položili k zadnjemu počitku v družinskem grobišču na mestnem pokopališču.

Sv. maše za pokojnika so se darovale v torek dne 25. avgusta, ob 1/2 11. uri dopoldne, v stolni cerkvi sv. Petra in Pavla, in v sredo dne 26. avgusta, ob 9. uri dopoldne, v župnijski cerkvi sv. Jurija pri Celovcu.

Celovec, dne 27. avgusta 1914.

Žalujoči ostali.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremi, dobro blago in poceni. **Plašči** za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in štole zelo ceno. **Šmizete** v različnih oblikah od 1 K naprej. — Komplet z ovratnim trakom od K 2.— do K 2-80, kakršen je izdelek. **Bireti** v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4.—, K 4-80. **Rožaste svetilke** za večno luč za patentovani steni. Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec **oddelka za paramente, knjigarne in trgovine** **Jožefovega društva v Celovcu.**

Vse blago iz prekuhane, kislino proste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikalijske, tudi Hladnkove.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinariata pristna bela **mašna vina**, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortiran, vino **rizling** po 60 K, beli **burgundec** po 70 K, „Zeleno“ po 80 K. — V zalogi je tudi **tropinsko žganje** liter po K 2-80. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Sirap s sidrom Sarsaparillae compos. Zdravilo za čiščenje krvi. Steklenica K 3-60 in 7-50.

LINIMENT S SIDROM capsici compos. Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom Bolečine odpravljajoče mazilo, pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd. — Steklenica K —80, 1-40 in 2.—.

ŽVEPLENO MAZILO S SIDROM lajša srbenje pri lišajih itd. — Lonček K 1.—

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v **Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“** Praga I, Elizabetina cesta 5.

U zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil **Štefan Kociančič**.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4-40, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 9-20, za družnike K 6-80, po pošti franko K 1.— več.

POZOR!

Odda se

veliko gostilniško obrtno podjetje na Koroškem

s 1. oktobrom 1914 pod ugodnimi pogoji v najem. Pojasnila daje upravništvo lista »Mir« v Celovcu.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela **Trabesinger** se vljudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Gostom-abstinentom se postreže z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel **Trabesinger**« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela **Trabesinger**.

Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu

Delo trpežno in okusno.

Vetrinjsko obmestje (Viktringerring) 26

Cene zmerne.

opremljena z najnovjšimi stroji z električnim nagonom

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela od preproste do najfinejše izpeljave.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondri okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.